

Na osnovu člana IV. 4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na 54. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 7. oktobra 2013. godine, i na 34. sjednici Doma naroda, održanoj 16. decembra 2013. godine, usvojila je

ZAKON O ZAŠTITI LICA KOJA PRIJAVLJUJU KORUPCIJU U INSTITUCIJAMA BOSNE I HERCEGOVINE

Dio prvi - Opće odredbe

Član 1.

(Predmet)

Zakonom o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju u institucijama Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zakon) uređuju se: status lica koja prijavljuju korupciju u institucijama Bosne i Hercegovine i pravnim licima koja osnivaju institucije Bosne i Hercegovine, postupak prijavljivanja, obaveze institucija u vezi s prijavljivanjem korupcije, postupak zaštite lica koja prijavljuju korupciju te propisuje sankcije za povrede odredbi ovog zakona.

Član 2.

(Definicije)

Izrazi korišteni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- a) korupcija je svaka zloupotreba moći povjerene državnom službeniku, zaposleniku, savjetniku, izabranom ili imenovanom zvaničniku koja može dovesti do privatne koristi tog lica, domaćeg ili stranog fizičkog ili pravnog lica. Korupcija posebno može uključivati direktno ili indirektno zahtijevanje, nuđenje, davanje ili prihvatanje mita ili neke druge nedopuštene prednosti ili njenu mogućnost, čime se narušava odgovarajuće obavljanje bilo kakve dužnosti ili ponašanje očekivano od primaoca mita. Korupcija je i povreda zakona, drugog propisa, kao i nepravilnosti u radu i prevare koje ukazuju na postojanje korupcije.
- b) uzbunjivač je lice koje je zaposleno u institucijama Bosne i Hercegovine i pravnim licima koja osnivaju institucije Bosne i Hercegovine, koje zbog opravdane sumnje ili okolnosti na postojanje korupcije u bilo kojoj instituciji Bosne i Hercegovine u dobroj vjeri podnese prijavu odgovornim licima ili institucijama u skladu s ovim zakonom.
- c) zaštićeno prijavljivanje je:
 - 1) prijavljivanje informacija nadležnom autoritetu za koje zaposleni razumno vjeruje da predstavljaju korupciju u smislu tačke a) ovog člana;
 - 2) prijavljivanje krivičnog djela korupcije protiv odgovornog lica u institucijama iz člana 1. ovog zakona;
 - 3) podnošenje tužbe, žalbe ili prigovora u vezi s korupcijom protiv odgovornog lica u institucijama iz člana 1. ovog zakona;
 - 4) svjedočenje na sudu ili pred organom uprave u postupku protiv odgovornog lica u institucijama iz člana 1. ovog zakona;
 - 5) saradivanje u postupku koji vode istražni organi.

d) poseban oblik zaštićenog prijavljivanja je javno objavljivanje ili na drugi način činjenje javno dostupnim informacija koje ukazuju na korupciju, pod uslovom da uzbunjivač sumnja:

- 1) da će biti izložen štetnim mjerama od određenog lica, ili
- 2) da, u slučaju zaštićenog prijavljivanja subjektima iz tačke c) ovog člana, neće biti preduzeta adekvatna radnja, ili da će dokazi i informacije biti prikriveni ili uništeni, ili
- 3) da je ista informacija prijavljena subjektima iz tačke c) ovog člana, a u zakonskom roku nije preduzeta adekvatna mjera, pri čemu je, prije nego što izvrši poseban oblik zaštićenog prijavljivanja, uzbunjivač dužan razmotriti eventualnu štetu koja može nastati njegovim prijavljivanjem.

e) štetna radnja je radnja kojom poslodavac nanosi štetu zaposlenom donošenjem rješenja o prestanku radnog odnosa, otkazom ugovora o radu, suspenzijom s radnog mjesta, postavljanjem na niže radno mjesto, proglašavanjem prekobrojnim, pokretanjem disciplinskog postupka, ucjenjivanjem ili davanjem negativne ocjene, stvaranjem neprijateljskog radnog okruženja, izostankom poslovnog angažmana, a sve kako bi zaposlenog odvratio od zaštićenog prijavljivanja ili koja predstavlja čin odmazde protiv zaposlenog koji je prijavio sumnju na korupciju.

f) korektivna mjera je svaka radnja kojom se zabranjuju, ublažavaju ili uklanjaju uzroci ili posljedice štetnih radnji prema uzbunjivaču u vezi s prijavljenim slučajem korupcije, a koja naročito obuhvata mjere osiguranja i nadoknadu štete.

g) nadležni autoritet je nadređeno ili drugo lice u instituciji Bosne i Hercegovine i pravnom licu koje osniva institucija Bosne i Hercegovine u kojoj je uzbunjivač zaposlen, a koje je zaduženo za nadzor nad zakonitošću rada u toj instituciji; lice ili organ upravljanja ili rukovođenja; lice ili organ koji obavlja poslove nadzora ili revizije u institucijama Bosne i Hercegovine; organ nadležan za provođenje krivične istrage i gonjenje počinitelja krivičnih djela; Institucija ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine; Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije.

h) dobra vjera je stav uzbunjivača koji se zasniva na činjenicama i okolnostima o kojima on ima vlastita saznanja i koji smatra istinitim.

Dio drugi - Postupak zaštite uzbunjivača

Član 3.

(Podnošenje prijave)

(1) Ako ima informacije i/ili materijalne dokaze o postojanju korupcije, svako lice zaposleno u institucijama iz člana 1. ovog zakona može nadležnom autoritetu podnijeti prijavu zbog sumnje ili okolnosti na postojanje korupcije.

(2) Zloupotreba prava prijavljivanja iz stava (1) ovog člana predstavlja tešku povredu radne dužnosti.

Član 4.

(Vrste zaštićenog prijavljivanja)

Zaštićeno prijavljivanje može biti:

- a) interno i
- b) eksterno.

Član 5.

(Interno prijavljivanje)

(1) Svako lice zaposleno u institucijama Bosne i Hercegovine iz člana 1. ovog zakona podnosi prijavu iz člana 3. stav (1) ovog zakona:

- a) nadređenom ili drugom licu u instituciji u kojoj je zaposleno, a koje je po ovlaštenjima odgovorno za zakonit rad institucije; ili
- b) licu ili rukovodiocu institucije koji je odgovoran za zakonit rad institucije; ili
- c) licu ili organu koji obavlja poslove nadzora ili revizije u institucijama Bosne i Hercegovine iz člana 1. ovog zakona.

(2) Interno prijavljivanje vrši se na način uređen internim aktom institucije o prijavi iz člana 3. stav (1) ovog zakona i zaštiti uzbunjivača.

(3) Izuzetno od odredbi st. (1) i (2) ovog člana, prijava se može podnijeti neposredno rukovodiocu institucije u slučaju da:

- a) rukovodilac institucije nije donio interni akt iz stava (2) ovog člana; ili
- b) postupak internog prijavljivanja nije poznat, odnosno ako u prostorijama i na internetskoj stranici institucije nije jasno i na vidnom mjestu istaknuto obavještenje o nadležnoj službi, tijelu ili licu za prijem i razmatranje prijave iz člana 3. stav (1) ovog zakona; ili
- c) uzbunjivač ima razloga da vjeruje da se ovlašteno lice kojem se prema internom aktu podnosi prijava direktno ili indirektno dovodi u vezu s koruptivnom radnjom.

(4) Lica iz st. (1) i (3) ovog člana mogu se obratiti Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije za dodjeljivanje statusa uzbunjivača u skladu s članom 7. ovog zakona.

Član 6.

(Eksterno prijavljivanje)

(1) Eksternim prijavljivanjem smatra se prijavljivanje:

- a) organu nadležnom za provođenje krivične istrage i gonjenje počinitelja krivičnih djela; ili
- b) Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije; i
- c) javnosti, u skladu s članom 2. tačka d) ovog zakona.

(2) Eksterno prijavljivanje vrši se u slučaju da:

- a) postupak po internom prijavljivanju iz člana 5. ovog zakona traje duže od 15 dana; ili
- b) uzbunjivač smatra da je interni postupak po prijavi iz člana 5. ovog zakona bio nepravilan; ili
- c) uzbunjivač ima razloga da vjeruje da se ovlašteno lice kojem se prema internom aktu podnosi prijava iz člana 5. ovog zakona, ili rukovodilac institucije, direktno ili indirektno dovode u vezu s koruptivnom radnjom.

Član 7.

(Dodjeljivanje statusa uzbunjivača)

- (1) Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije će, na osnovu prijave uzbunjivača podnesene u dobroj vjeri, dodijeliti status uzbunjivača licu u roku od 30 dana od dana obraćanja Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije za dodjelu statusa uzbunjivača, bez obzira da li su štetne mjere nastupile ili se samo sumnja da bi se one mogle desiti.
- (2) Zaštićeno prijavljivanje teče od dana podnošenja prijave iz člana 3. ovog zakona.
- (3) Uzbunjivač se neće smatrati materijalno, krivično ili disciplinski odgovornim za otkrivanje poslovne tajne u slučaju prijavljivanja korupcije nadležnom autoritetu.
- (4) Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije obavještava uzbunjivača o odluci za dodjeljivanje statusa uzbunjivača.

Član 8.

(Otklanjanje štetne radnje)

- (1) U slučaju da uzbunjivač obavijesti Agenciju za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije da je prema njemu preduzeta neka od štetnih radnji iz člana 2. stav (1) tačka e) ovog zakona, Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije dužna je zatražiti od institucije relevantnu dokumentaciju i/ili zatražiti od Upravne inspekcije Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine da ispita navode i utvrdi činjenice, te preduzme zakonom predviđene mjere a zapisnik dostavi Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije.
- (2) Ako, na osnovu dokumentacije dobivene od institucije i/ili zapisnika iz stava (1) ovog člana, utvrdi da je prema uzbunjivaču preduzeta neka od štetnih radnji, a koja je u vezi s podnošenjem prijave iz člana 3. stav (1) ovog zakona, Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije donosi instrukciju rukovodiocu institucije kako bi se otklonila posljedica nanesena uzbunjivaču štetnom radnjom.
- (3) Ako rukovodilac institucije tvrdi da bi ista štetna radnja bila preduzeta prema uzbunjivaču i u slučaju da nije podnio prijavu iz člana 3. stav (1) ovog zakona, dužan je to dokazati.
- (4) Rukovodilac institucije dužan je izvršiti korektivnu mjeru s ciljem otklanjanja učinjene štetne radnje u roku od tri dana od dana zaprimanja instrukcije od Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije.
- (5) Korektivna mjera mora biti ukidanje štetne mjere i vraćanje u prethodno stanje, a koja može biti ukinuta pravosnažnom presudom nadležnog suda u radnom sporu.
- (6) Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije svake godine objavljuje posebnu godišnju listu sa spiskom institucija u kojima je prijavljena korupcija, uz navođenje vrste nanesene štetne radnje i informacije da li je izvršena korektivna mjera naložena instrukcijom iz stava (2) ovog člana.

Član 9.

(Prestanak pružanja zaštite)

- (1) U slučaju da se u toku postupka dokaže da uzbunjivač, prilikom podnošenja prijave iz člana 3. stav (1) ovog zakona, nije postupao u dobroj vjeri, Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije obustavit će pružanje zaštite uzbunjivaču.

(2) Odluku o obustavi pružanja zaštite uzbunjivaču Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije dužna je dostaviti uzbunjivaču i rukovodiocu institucije u kojoj je uzbunjivač zaposlen.

(3) Ako se tokom ispitivanja otkrije da uzbunjivač nije postupao u dobroj vjeri, odnosno da je svjesno podnio lažnu prijavu iz člana 3. stav (1) ovog zakona, Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije će, ako utvrdi da ova radnja sadrži elemente krivičnog djela, podnijeti krivičnu prijavu protiv ovog lica.

Dio treći - Nadzor nad provođenjem zakona

Član 10.

(Nadzor nad provođenjem zakona)

Nadzor nad provođenjem ovog zakona obavljaju Upravna inspekcija Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine i Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, svako iz svoje nadležnosti.

Član 11.

(Izdavanje prekršajnog naloga)

Ako upravni inspektor prilikom inspeksijskog nadzora utvrdi postojanje prekršaja iz člana 12. ovog zakona, izdaje prekršajni nalog u skladu sa Zakonom o prekršajima Bosne i Hercegovine.

Član 12.

(Novčane kazne za prekršaje)

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000 do 20.000 KM kaznit će se za prekršaj rukovodilac institucije ako ne postupi prema instrukciji Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije i ne izvrši korektivnu mjeru u skladu s članom 8. Stav (2) ovog zakona.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000 do 20.000 KM kaznit će se za prekršaj rukovodilac institucije ako ne donese interne akte iz člana 5. stav (2) ovog zakona, a u skladu s članom 13. ovog zakona.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 do 10.000 KM kaznit će se za prekršaj lice iz člana 3. ovog zakona, koje svjesno lažno prijavi korupciju.

Dio četvrti - Prijelazne i završne odredbe

Član 13.

(Donošenje podzakonskih propisa)

Sve institucije na koje se odnosi primjena ovog zakona dužne su u roku od 90 dana donijeti interne akte iz člana 5. stav (2) ovog zakona.

Član 14.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01,02-02-1-39/13

16. decembra 2013. Godine, Sarajevo